Hiralal Mazumdar Memorial College for Women
LIBRARY
Dakshineswar, Kolkata-35

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 3rd Semester Examination, 2020, held in 2021

SANACOR07T-SANSKRIT (CC7)

Time Allotted: 2 Hours — Full Marks: 50

The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

क-विभागः

1. अधोलिखितेषु विषयेषु यथेच्छमेकमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च लघुबन्धो विरच्यताम्। — 5×1 = 5

(क) सूत्रसाहित्येषु प्रतिविम्बिता समाजव्यवस्था।

(ख) भारतीयसमाजपरिवर्तने जैनानां प्रभावः।

अथवा

अधो लिखितेषु श्लोकेषु यथेच्छमेकः संस्कृतेन देवनागरलिप्या च व्याख्येयः। — 5×1 = 5

(क) वेदः स्मृतिः सदाचारः स्वस्य च प्रियमात्मनः।
एतच्चतुर्विधं प्राहुः साक्षाद् धर्मस्य लक्षणम्॥

(ख) अहिंसा सत्यमस्तेयं शौचमिन्द्रियनिग्रहः।
एतं सामासिकं धर्मं चातुर्वर्ण्येऽब्रवीन्मनुः॥

2. अधः प्रदत्तेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च समाधेयाः। — 2×5 = 10

(क) याज्ञवल्क्यनये किं धर्ममूलम् ?

(ख) मिताक्षरायां धर्मशब्दस्य कोऽर्थो निरूपितः ? अस्याः टीकायाः कः रचयिता ?

(ग) को निमित्तधर्मः ? को वा साधारणधर्मः ?

(घ) 'दशकं धर्मलक्षणम्'– इत्यत्र दशकमिति पदस्य कोऽर्थः ?

(ङ) धर्मस्य कति स्थानानि ? कानि च तानि ?

(च) पुराणस्य लक्षणं किम् ? कति महापुराणानि सन्ति ?

(छ) सूत्रसाहित्यं कतिविधम् ? कानि च तानि ?

ख-विभागः

3. यथेच्छमेकः प्रश्नः संस्कृतेन देवनागरलिप्या च समाधेयाः। — 10×1 = 10

(क) महाभारते स्त्रीणां यादृशी स्थितिर्दृश्यते भवत्पाठ्यानुसारं सा वर्णनीया।

(ख) संस्कारपदेन किं ज्ञायते ? कति संस्काराः ? भारतीयानां सामाजिकजीवनेषु तेषां संस्काराणामुपयोगोऽस्ति न वेति विचार्यताम्।

4. प्रसङ्गोल्लेखपूर्वकं यथेच्छमेकस्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च व्याख्या कार्या। 5×1 = 5

(क) चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः।
तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम्॥

(ख) धर्मचर्यया जघन्यो वर्णः पूर्वं पूर्वं वर्णमापद्यते जातिपरिवृत्तौ॥

अथवा

अधोलिखितेषु यथेच्छमेकमाश्रित्य टिप्पनी लेख्या। 5×1 = 5

(क) आश्रमचतुष्टयम्, (ख) सीमन्तोन्नयनम्, (ग) चूडाकरणम्।

ग-विभागः

5. यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1 = 10

(क) महाभारतस्य शान्तिपर्वणि वर्णितस्य पितामहभीष्मस्य युधिष्ठिरं प्रति धर्मार्थकामविषयात्मकस्य उपदेशस्य विवरणं देयम्।

(ख) शुक्रनीत्यनुसारेण नीतिशास्त्रस्य श्रेष्ठत्वं प्रतिपाद्यताम्।

6. यथेच्छं विषयद्वयमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च टीकां लिखत। 5×2 = 10

(क) जनपदः, (ख) रत्नी, (ग) वृजिः, (घ) विश्पतिः।

अथवा

अधः प्रदत्तेषु श्लोकेषु यथेच्छं द्वयं प्रसङ्गोल्लेखपूर्वकं संस्कृतेन देवनागरलिप्या च व्याख्येयम्। 5×2 = 10

(क) श्रेष्ठा बुद्धिस्त्रिवर्गस्य यदयं प्राप्नुयान्नरः।
कर्मणा बुद्धिपूर्वेण भवत्यर्थी न वा पुनः॥

(ख) नान्यान् दहति स्नेहाग्निर्दहत्यात्मानमेव हि।
स्वयं तु दूयमानोऽपि परांस्तु न दूनोति सः॥

(ग) अराजके हि लोकेऽस्मिन् सर्वतो विद्रुते भयात्।
रक्षार्थमस्य सर्वस्य राजानमसृजत् प्रभुः॥

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

——×——